

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 68

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmålnr. 12 (varumme)

Herad: Saltdal

Emne: Norsk-Svensk handel.

Bygdelag:

Oppskr. av:

J. Grøngren

Gard:

(adresse):

Roguan Saltdal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

(Namn.)

sp. 1. Vi sier i allminnelighet, "Bål," det vil si når bålet er tukt, men sier, "Rauka" eller "Dongu" for det leier tukt.

sp. 2. Vi sier bare, "varumme" når en tenner bål i det fri.

sp. 3. Nei.

(Tida.)

sp. 4. Nei det går ingen tradisjon om det i bygda.

sp. 5. Nei.

sp. 6. Nei.

sp. 7. Nei.

sp. 8. Ja Jomsok-Kvelden og Olsok-Kvelden.

sp. 9. Nei det har ingen hørt om.

sp. 10. Ja: 4 gamle dage hadde vi her i bygda mye tids og i tida etter at de var blitt vörkt om ualka, var det ikke så uvanlig at jeterne om da lå i "grindhus" tunte bäl om ualka

for å holde i dyra kerte.

Men har ikke hørt om at husedyra ble
druvt gjennom søken, eller at de leute
bålet slik at søken dro ut husedyra.

sp. 11. Disse bala ble leudt om natta.

sp. 12. Nei.

sp. 13. Nei.

(Staden.)

sp. 14. Ja. Men vi har ingen bestemt bålplan.
Det brennes jo bål på kvar gård i bygda
helst et stykke fra garu, enten på en uor
det det er et åpent leude, eller en annen
plan.

sp. 15. Ja på samme staden.

sp. 16. Ja på kvar går.

sp. 17. Se sp. 10. men vet ikke hvad navn
de brukte, men synes jeg har hørt ordet
"bū-eld" også her.

(De som steller med bålet og kanner det.)

sp. 18. Ja alle som kan gå, både gamle, unge
og barn.

sp. 19. Ja også jenter og gifte kvinner.

sp. 20. Jeg tror det holder på å utvikle seg slik her
at det er mest barna som har tatt seg av det

sp 21. Nei ikke så vitt en vet.

3

sp 22. Nei.

(Korliis de bygde bålet.)

sp 23. Ja en må vel si det, men at de ble
brukt noen grue av stein vites ikke
Bålet ble byggt pyramideform og kunne
til dels være høgt, alt etter som det var
rød å få fatt i tilfang.

De viste lange kvister først i en pyra-
mide, så stuet de mindre brukbart
tilfang inne i pyramidens og så flere
lag utpå av kvist eller topper av fjern
eller svært løvriske.

sp. 24. Der ble mylta både gjeretømmer, båter
og kasser i bålet.

sp 25. Nei, det er ikke noen tradisjon om det

(Korliis de fikk Bål - vjyrke)

sp 26. Ja til exempel båter, hvor de ble
samlit inn penger blandt folk i Kredsene.

sp 27. Det var ingen fast regel eller traug. De
ga det de syntes passet.

sp 28. Ja det var ingen som påtalte at de drog
på bålet gaulde ting som lå å slaug
nænt omkring.

sp 29. Nei.

sp. 30. Nei, ikke det jeg har hørt

(Korleis bålet skulle var.)

4

sp. 31. Nei, Det berodde alt på tilfauget som var for händen.

sp. 32. Ja på mange steder.

sp. 33. Ja jeg tror de fleste ville det slik.

sp. 34. Først når bålet var brunt nesten ned var det om å gjøn å få det til å rjke mest mulig og da tok folk til å bære rå fjerrøkrist og mose på bålet

sp. 35. Det smokket ikke folk use om.

(Hva bålet skulle tjene til.)

sp. 36. I gamle dage var det nokk troll og lusser som det gjaldt å holde botte. I våre dage er det vel ikke så mange som har usen mening om det.

sp. 37. Ja det kan en vel si at folk bodde ialfall mot trolskop, eller annet som ulykker av en eller annen art.

sp. 38. Nei det gjorde de ikke og usen tradisjon om at det var tilfelle i gamle dage har vi ikke.

sp. 39. Ja jeg har hørt at folk i gamle dage gjorde det, men har ikke künnet få tok i hvad slags varsell de så og så tok seg i akt for.

(. Gule festen ved bålet.)

5

sp. 40. Nei har ikke hørt noe særskilt navne
De eldre sa at de skulle på "Volden" enten
det gjaldt H. Hans, eller Jonsk

sp. 41. Nei de eldre deltok også i festlighetene.

sp. 42. De gaulde ruslet nok heim, men de
unge høit ut hele natten.

sp. 43. Ja de ble både spising og drikking (ikke-
-alkohol) ved bålet, men hver husstand
hadde kaffekjed og viste med og så
gikk de til hverandre og drak kaffe
og smakte på den usedrakte viste.

sp. 44. Ja daunen gikk fra seg ved siden av
bålet, når været var godt. Var det regn
kunne enkelte leie seg en stue eller en
løve som de da danset på.

sp. 45. Du har ikke hørt hvordan de levde
i gamle dage, men nå er det mest
de større barna som gjør det.

sp. 46. Ja barna driver på med det.

sp. 47. Har ikke hørt at noen gjorde det,
her i bygda.

sp. 48. Det kan hende at de på andre gater
kan ha andre sjikker, men har ikke
noen beskjed om det.

sp. 49. (. Ljikkene idag.)

De fleste vil nok at den skal fortsette.

6

Oms duu har uasæ oppgave som sådæu, skal
jeg ikke kunne tållæ meg om, men at her
er sennæ ukættæ som tror det, er sikkert.

sp. 50. Ja her æ bygda har duu holdt seg længe
og sikkert i over 100 år. Duu har ikke minna
hellen det motsatte.

sp. 51. Det er jo et vanskelig spørsmål å
svare på. Men det synes som om folk
har mere lyst på friluftsliv og da nyttæ
de også andledningen mer og mer de
siste åra, særlig på dager som St. Claus
og Olsok og da æ komme sammen med
andæ minner, slik at en idag kan
si duu har ætka betydlig.

J. Springen